

షష్ఠ కాణ్డే - చతుర్థ ప్రశ్నః

హరిఃఽమ్ యజ్ఞేన । వై । ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । అస్సజత । తాః ।
 ఉపయద్ధిరిత్యుపయట్-ధిః । ఏవ । అస్సజత । యత్ । ఉపయజఇత్యుప-యజః । ఉపయజతి
 త్యుప-యజతి । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । ఏవ । తత్ । యజమానః । స్సజతే । జఘనార్థాదితి
 జఘన-అర్థాత్ । అవేతి । ద్యతి । జఘనార్థాదితిజఘన-అర్థాత్ । హి । ప్రజాఇతిప్ర-జాః ।
 ప్రజాయన్తఇతిప్ర-జాయన్తే । స్థవిమతః । అవేతి । ద్యతి । స్థవిమతః । హి । ప్రజాఇతిప్ర-
 జాః । ప్రజాయన్తఇతిప్ర-జాయన్తే । అసమ్మిన్తస్మిన్త్యసమ్-భిన్తస్మిన్ । అవేతి । ద్యతి । ప్రాణానామితి
 ప్ర-అనానామ్ । అసమ్మేదాయేత్యసమ్-భేదాయ । న । పర్యావర్తయతీతిపరి-అవర్తయతి ।
 యత్ । పర్యావర్తయేదితిపరి-అవర్తయేత్ । ఉదావర్తః । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । గ్రాహకః ।
 స్యాత్ । సముద్రమ్ । గచ్ఛ । స్వాహా । ఇతి । ఆహ । రేతః ॥౧॥ ఏవ । తత్ । దదాతి ।
 అన్తరిక్షమ్ । గచ్ఛ । స్వాహా । ఇతి । ఆహ । అన్తరిక్షేణ । ఏవ । అస్మై । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । ప్రేతి ।
 జనయతి । అన్తరిక్షమ్ । హి । అన్వీతి । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । ప్రజాయన్తఇతిప్ర-జాయన్తే ।
 దేవమ్ । సవితారీమ్ । గచ్ఛ । స్వాహా । ఇతి । ఆహ । సవితృప్రసూతఇతినవితృ-ప్రసూతః ।
 ఏవ । అస్మై । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । ప్రేతి । జనయతి । అహోరాత్రేఇత్యహః-రాత్రే । గచ్ఛ ।
 స్వాహా । ఇతి । ఆహ । అహోరాత్రాభ్యామిత్యహః-రాత్రాభ్యామ్ । ఏవ । అస్మై । ప్రజాఇతిప్ర-
 జాః । ప్రేతి । జనయతి । అహోరాత్రేఇత్యహః-రాత్రే । హి । అన్వీతి । ప్రజాఇతిప్ర-జాః ।
 ప్రజాయన్తఇతిప్ర-జాయన్తే । మిత్రావరుణావితిమిత్రా-వరుణౌ । గచ్ఛ । స్వాహా ॥౨॥
 ఇతి । ఆహ । ప్రజాస్వీతిప్ర-జాసు । ఏవ । ప్రజాతాస్వీతిప్ర-జాతాసు । ప్రాణాప్తానావితి

ప్రాణ-అపానా । దధాతి । సోమమ్ । గచ్చు । స్వాహా । ఇతి । అహ । సోమ్యా । హి ।
 దేవతయా । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । యజ్ఞమ్ । గచ్చు । స్వాహా । ఇతి । అహ । ప్రజాఇతిప్ర-
 జాః । ఏవ । యజ్ఞియాః । కరోతి । ఛన్దాగంసి । గచ్చు । స్వాహా । ఇతి । అహ । పశవః ।
 వై । ఛన్దాగంసి । ప్రశూన్ । ఏవ । అవేతి । రున్తే । ద్యావాపుథివీఇతిద్యావా-పుథివీ । గచ్చు ।
 స్వాహా । ఇతి । అహ । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । ఏవ । ప్రజాతాఇతిప్ర-జాతాః । ద్యావాపుథివీభ్యా
 మితిద్యావా-పుథివీభ్యామ్ । ఉభయతః । పఠతి । గృహ్లాతి । సభః ॥౩॥ దివ్యమ్ । గచ్చు ।
 స్వాహా । ఇతి । అహ । ప్రజాభ్యఇతిప్ర-జాభ్యః । ఏవ । ప్రజాతాభ్యఇతిప్ర-జాతాభ్యః । పృష్ఠిమో
 నీతి । యచ్చతి । అగ్నిమ్ । వైశ్వానరమ్ । గచ్చు । స్వాహా । ఇతి । అహ । ప్రజాఇతిప్ర-జాః ।
 ఏవ । ప్రజాతాఇతిప్ర-జాతాః । అస్యామ్ । ప్రఠితి । స్థాపయతి । ప్రాదానామితిప్ర-
 అనానామ్ । వై । ఏవః । అవేతి । ద్యుతి । యః । అపద్యతీత్యవ-ద్యతి । గుదస్య । మసః ।
 మే । హర్షి । యచ్చు । ఇతి । అహ । ప్రాదానితిప్ర-అనాన్ । ఏవ । యథాస్థానమితియథా-
 స్థానమ్ । ఉపేతి । వ్యయతే । ప్రశోః । వై । ఆలబ్ధస్యేత్యా-లబ్ధస్య । హృదయమ్ । శుక్ ।
 ఋచ్చతి । సా । హృదయశూలమితిహృదయ-శూలమ్ ॥౪॥ అభి । సమితి । ఏతి । యత్ ।
 పృథివ్యామ్ । హృదయశూలమితిహృదయ-శూలమ్ । ఉద్వాసయేదిత్యుత్-వాసయేత్ ।
 పృథివీమ్ । శుచా । అర్చయేత్ । యత్ । అఘ్నిత్యమ్-సు । అపః । శుచా । అర్చయేత్ ।
 శుష్కస్య । చ । ఆర్ద్రస్య । చ । సన్ధావితినమ్-ధౌ । ఉదితి । వాసయతి । ఉభయస్య । శాస్త్రే ।
 యమ్ । ద్విష్కాత్ । తమ్ । ధ్యాయేత్ । శుచా । ఏవ । ఏనమ్ । అర్చయతి ॥౫॥

రేతోమిత్రాపరుడౌగచ్చస్వాహానభోహృదయశూలన్వాత్రిగంశచ్చ ॥౬॥

దేవా । వై । యజ్ఞమ్ । అగ్నిద్రువత్యాగ్ని-అర్చే । వీతి । అభజన్త । తతః । యత్ ।

అత్యశీష్యతేత్యతి-అశీష్యత । తత్ । అబ్రువన్ । వసతు । ను । నః । ఇదమ్ । ఇతి । తత్ ।
 వసతీవరీణామ్ । వసతీవరిత్యమితివసతీవరి-త్యమ్ । తస్మిన్న । ప్రాతః । న । నమితి ।
 అశక్నువన్ । తత్ । అప్షిత్వ-సు । ప్రేతి । అవేశయన్ । తాః । వసతీవరీః । అభవన్ ।
 వసతీవరీః । గృహ్లాతి । యజ్ఞః । వై । వసతీవరీః । యజ్ఞమ్ । ఏవ । అరభ్యేత్య-రభ్య । గృహ్లాత్పా
 ఉపేతి । వసతి । యస్య । అగృహీతాః । అభీతి । నిమ్రోచేదితిని-మ్రోచేత్ । అసారణ్యత్యా-
 రణ్యః । అస్య । యజ్ఞః । స్నాత్ ॥౬॥ యజ్ఞమ్ । వీతి । ధిన్యాత్ । త్యోతిష్యా । వా । గృహ్లాయాత్
 హిరణ్యమ్ । వా । అవధాయేత్యవ-ధాయ । సశుక్రాణామితిస-శుక్రాణామ్ । ఏవ । గృహ్లాతి
 యః । వా । బ్రాహ్మణః । బహుయాతీతిబహు-యాతీ । తస్య । కుమ్భానామ్ । గృహ్లాయాత్
 సః । హి । గృహ్లాతవసతీవరీకఇతిగృహ్లాత-వసతీవరీకః । వసతీవరీః । గృహ్లాతి । ప్రశవః ।
 వై । వసతీవరీః । ప్రశున్ । ఏవ । అరభ్యేత్య-రభ్య । గృహ్లాత్పా । ఉపేతి । వసతి । యత్ ।
 అన్వీపమ్ । తిష్ఠన్ । గృహ్లాయాత్ । నిర్వారుకాఇతినిః-వారుకాః । అస్నాత్ । ప్రశవః । స్త్రా ।
 ప్రతీపమ్ । తిష్ఠన్ । గృహ్లాతి । ప్రతిరుద్యేతిప్రతి-రుద్య । ఏవ । అస్మై । ప్రశున్ । గృహ్లాతి ।
 ఇష్టః ॥౭॥ వృత్రమ్ । అహన్ । సః । అపః । అభీతి । అమ్రయత । తాసామ్ । యత్ । మేధ్యమ్
 యజ్ఞియమ్ । సదేవమితిస-దేవమ్ । ఆసీత్ । తత్ । అతీతి । అముచ్యత । తాః । వహన్తీః ।
 అభవన్ । వహన్తీనామ్ । గృహ్లాతి । యాః । ఏవ । మేధ్యాః । యజ్ఞియాః । సదేవాఇతిస-
 దేవాః । అపః । తాసామ్ । ఏవ । గృహ్లాతి । న । అస్తమాః । వహన్తీః । అతీతి । ఇయాత్ ।
 యత్ । అస్తమాః । వహన్తీః । అతీయాదిత్యతి-ఇయాత్ । యజ్ఞమ్ । అతీతి । మన్యేత । న ।
 స్తావరాణామ్ । గృహ్లాయాత్ । వరుణగృహీతాఇతివరుణ-గృహీతాః । వై । స్తావరాః । యత్ ।
 స్తావరాణామ్ । గృహ్లాయాత్ ॥౮॥ వరుణేన । అస్య । యజ్ఞమ్ ॥ గ్రాహయేత్ । యత్ । వై ।

దివా | భవతి | అపః | రాత్రిః | ప్రేతి | విశతి | తస్మాత్ | తామ్రాః | అపః | దివా | దృశ్యతే |
 యత్ | నక్తమ్ | భవతి | అపః | అహః | ప్రేతి | విశతి | తస్మాత్ | చన్ద్రాః | అపః | నక్తమ్ |
 దృశ్యతే | ఛాయాయోచ | అతపత్యైశ్చ-తపతః | చ | సన్యావితీసమ్-ధౌ | గృహ్లాతి | అహోరాత్ర
 యోరిత్యహః-రాత్రయోః | ఏవ | అస్మై | వర్షమ్ | గృహ్లాతి | హవిష్మతీః | ఇమాః | అపః | ఇతి |
 అహః | హవిష్మతానామితిహవిః-కృతానామ్ | ఏవ | గృహ్లాతి | హవిష్మాన్ | అస్తు || ౯ ||
 సూర్యః | ఇతి | అహః | సకుక్రాణామితిస-కుక్రాణామ్ | ఏవ | గృహ్లాతి | అనుష్ఠభేత్యను-
 స్తుభౌ | గృహ్లాతి | వాక్ | వై | అనుష్ఠుగిత్యను-స్తుక్ | వాచా | ఏవ | ఏనాః | సర్వయా | గృహ్లాతి |
 చతుష్పదయేతిచతుః-పదయా | ఋచా | గృహ్లాతి | త్రిః | సాదయతి | సప్త | సమితి | పద్మస్తే
 సప్తపదేతిసప్త-పదా | శక్వరీ | పశవః | శక్వరీ | పశున్ | ఏవ | అవేతి | రున్దే | అస్మై | వై |
 లోకాయ | గార్హపత్యైతిగార్హ-పత్యః | ఏతి | ధీయతే | అముష్టై | అహవనీయైశ్చా-
 హవనీయః | యత్ | గార్హపత్యైతిగార్హ-పత్యై | ఉపసాదయేదిత్యుప-సాదయేత్ |
 అస్మిన్ | లోకే | ప్రశుమానితిపశు-మాన్ | స్యాత్ | యత్ | అహవనీయైశ్చా-హవనీయే |
 అముష్టైన్ || ౧౦ || లోకే | ప్రశుమానితిపశు-మాన్ | స్యాత్ | ఉభయోః | ఉపేతి | సాదయతి |
 ఉభయోః | ఏవ | ఏనమ్ | లోకయోః | ప్రశుమన్తమితిపశు-మన్తమ్ | కరోతి | సర్వతః |
 పరీతి | హరతి | రక్షసామ్ | అపహత్యాఇత్యప-హత్యై | ఇన్ద్రాగ్నియోరితీన్ద్ర-అగ్నియోః |
 భాగధేయీరితిభాగ-ధేయోః | స్థ | ఇతి | అహః | యథాయజురితియథా-యజుః | ఏవ |
 ఏతత్ | ఆగ్నిద్రైశ్చాగ్ని-ఇద్రే | ఉపేతి | వాసయతి | ఏతత్ | వై | యజుస్య | అపరాజితమిచ్చ
 పరా-జితమ్ | యత్ | ఆగ్నిద్రమిత్యాగ్ని-ఇద్రమ్ | యత్ | ఏవ | యజుస్య | అపరాజితమిచ్చ
 పరా-జితమ్ | తత్ | ఏవ | ఏనాః | ఉపేతి | వాసయతి | యతః | ఖలు | వై | యజుస్య |

వితస్యతి-తస్య | న | క్రియతే | తత్ | అన్వితీ | యజ్జమ్ | రక్షాగోసి | అవేతి | ధర్మన్తి |
 యత్ | వహన్తీనామ్ | గృహ్ణతి | క్రియమాణమ్ | ఏవ | తత్ | యజ్జస్య | శయే | రక్షసామ్ |
 అనన్యవచారాయేత్యనను-అవచారాయ | న | హి | ఏతాః | క్షలయన్తి | ఏతి | కృతీయ
 సవనాదితీత్యతీయ-సవనాత్ | పరీతి | శేరీ | యజ్జస్య | సస్త్రాణామిసమ్-కర్త్యే || ౧౧ ||

|| స్వాదిస్త్యోగృహ్ణాయారస్త్వ ముష్మన్యాయతేపద్విగోశతిశ్చ || ౨ ||

బ్రహ్మవాదినఇతిబ్రహ్మ-వాదినః | వదన్తి | సః | తు | వై | అర్ధర్థా | స్వాత్ | యః |
 సోమమ్ | ఉపావహరన్తిత్యుప-అవహరన్తి | సర్వాభ్యః | దేవతాభ్యః | ఉపావహరేదిత్యుప-
 అవహరేత్ | ఇతి | హృదే | త్వా | ఇతి | అహ | మనుష్యేభ్యః | ఏవ | ఏతేన | కరోతి | మనసే |
 త్వా | ఇతి | అహ | పితృభ్యఇతిపితృ-భ్యః | ఏవ | ఏతేన | కరోతి | దివే | త్వా | సూర్యాయ |
 త్వా | ఇతి | అహ | దేవేభ్యః | ఏవ | ఏతేన | కరోతి | ఏతాపతీః | వై | దేవతాః | తాభ్యః |
 ఏవ | ఏనమ్ | సర్వాభ్యః | ఉపావహరన్తిత్యుప-అవహరతి | పురా | వాచః || ౧౨ || ప్రవదితో
 రితిప్ర-వదితోః | ప్రాతరనువాకమితిప్రాతః-అనువాకమ్ | ఉపాకరోతీత్యుప-అకరోతి |
 యావతీ | ఏవ | వాక్ | తామ్ | అవేతి | రున్తే | అపః | అగ్రే | అభివ్యాహరన్తిత్యభి-వ్యాహరతి
 యజ్జః | వై | ఆపః | యజ్జమ్ | ఏవ | అభీతి | వాచమ్ | వీతి | స్పృజతి | సర్వాది | ఛన్దాగోసి
 అన్వితీ | అహ | ప్రశవః | వై | ఛన్దాగోసి | ప్రశూన్ | ఏవ | అవేతి | రున్తే | గాయత్రియా | తేజ
 స్కామస్యేతితేజః-కామస్య | పరీతి | దధ్యాత్ | త్రిష్టభా | ఇన్ద్రియకామస్యేతిద్రైయ-కామస్య
 జగత్యా | ప్రశుకామస్యేతిప్రశు-కామస్య | అనుష్టభేత్యను-స్టభా | ప్రతిష్ఠాకామస్యేతి
 ప్రతిష్ఠా-కామస్య | పఙ్క్త్యా | యజ్జకామస్యేతియజ్జ-కామస్య | విరాజేతివి-రాజా | అస్మ
 కామస్యేత్యస్మ-కామస్య | శృణోతు | అగ్నిః | సమిధేతీనమ్-ఇధా | హవమ్ || ౧౩ || ఘో

ఇతి అహా । సవిత్సప్రసూతఇతిసవిత్స-ప్రసూతః । ఏవ దేవతాభ్యః । నివేద్యేతిని-వేద్యః ।
 అహః । అచ్యు । ఏతి । అహః । ఇప్య హోతః । ఇతి అహా । ఇప్తితమ్ హి । కర్మ । క్రియతే ।
 మైత్రావరుణస్వేతిమైత్రో-వరుణస్య । చమసాధ్యర్మవితిచమస-అధ్యర్మ్యః । ఏతి । ద్రవ ।
 ఇతి । అహా । మిత్రావరుణావితిమిత్రా-వరుణౌ । వై । అపామ్ నేతారౌ తాభ్యామ్ । ఏవ ।
 ఏనాః । అచ్యు । ఏతి । దేవీః । అహః । అపామ్ । సపాత్ । ఇతి । అహా । అహుత్యేత్యా-హుత్యా ।
 ఏవ ఏనాః । నిస్త్రియేతిని-క్రియ । గృహ్యతి । అథోఇతి । వావిష్మతానామితివావి-
 కృతానామ్ । ఏవ । అభిష్మతానామిత్వభి-ష్మతానామ్ । గృహ్యతి ॥౧౦౪॥ తారీమ్ । అసి । ఇతి ।
 అహా । శమలమ్ । ఏవ । అసామ్ । అపేతి । షావయతి । సముద్రస్య । వః । అర్షిశ్చ । ఉదితి ।
 నయే । ఇతి । అహా । తస్మాత్ । అధ్యమానాః । పీయమానాః । అహః । స । క్షీయంతే । యోసిః ।
 వై । యజ్జస్య । చాత్వాలమ్ । యజ్జః । వసతీవరీః । హోతృచమసమితిహోతృ-చమసమ్ ।
 చ । మైత్రావరుణచమసమితిమైత్రావరుణ-చమసమ్ । చ । సగ్గంస్పర్శ్యేతిసమ్-స్పర్శ్యః ।
 వసతీవరీః । వ్యాసయతీతివి-అనయతి । యజ్జస్య । సయోనిత్వాయేతిసయోని-త్వాయుః
 అథోఇతి । స్వాత్ । ఏవ । ఏనాః । యోనేః । ప్రేతి । జనయతి । అధ్యర్మ్యేతి । అవేః । అపాః ।
 ఇతి । అహా । ఉత । ఈమ్ । అనన్నముః । ఉత । ఇమాః । పశ్య । ఇతి । వాచ । ఏతత్ । అహా ।
 యది । అగ్నిష్టామఇత్యగ్ని-స్టామః । జుహోతి । యది । ఉక్ష్వః । పరిధావితిపరి-ధౌ । నీతి ।
 మూర్ధ్ని । యది । అతిరాత్రఇత్యతి-రాత్రః । యటః । వదన్మీ । ప్రేతి । పద్యతే । యజ్జక్రతూనా
 మితియజ్జ-క్రతూనామ్ । వ్యావృత్యాఇతివి-అవృత్యై ॥౧౦౫॥

॥ వాచోహవమభిష్మతానాభ్యుష్టాత్పతపాప్రవిగంశతిశ్చ ॥౩॥

దేవస్య । త్యా । సవితుః ॥ ప్రసవఇతిప్ర-సవే । ఇతి । గ్రాహణమ్ । ఏతి । దృశ్య ।

ప్రసూత్యాఇతిప్ర-సూత్యై । అశ్వినోః । బాహుభ్యామితిబాహు-భ్యామ్ । ఇతి । ఆహ । అశ్వినో
 హి । దేవానామ్ । అధ్వర్యుఇతి । అస్తామ్ । పూష్టః । హస్తాభ్యామ్ । ఇతి । ఆహ । యత్యై ।
 పశవః । వై । సోమః । వ్యాసఇతివి-అసః । ఉపాగ్ంశుసపనఇత్యుపాగ్ంశు-సవనః । యత్ ।
 ఉపాగ్ంశుసవనమిత్యుపాగ్ంశు-సవనమ్ । అభీతి । మిమీతే । వ్యాసమితివి-అనమ్ । ఏష
 పశుషు । దధాతి । ఇన్ద్రాయ । త్వా । ఇన్ద్రాయ । త్వా । ఇతి । మిమీతే । ఇన్ద్రాయ । హి । సోమః ।
 అప్రాయతఇత్యా-ప్రాయతే । పశు । కృత్యు । యజాషా । మిమీతే ॥౧౬॥ పశ్చార్థరతి
 పశు-అక్షరా । పక్షిః । పాక్ష్య । యజ్ఞః । యజ్ఞమ్ । ఏవ । అవేతి । రున్తే । పశు । కృత్యు ।
 తూష్టిమ్ । దశ । సమితి । పద్మన్తే । దశాక్షరతిదశ-అక్షరా । విరాడితివి-రాట్ । అస్మిమ్ ।
 విరాడితివి-రాట్ । విరాజేతివి-రాజా । ఏవ । అన్నాద్యమిత్యన్న-అద్యమ్ । అవేతి । రున్తే ।
 శ్వాతాః । స్థ । వృత్రతురఇతివృత్ర-తురః । ఇతి । ఆహ । ఏషః । వై । అపామ్ । సోమవీధఇతి
 సోమ-వీధః । యః । ఏవమ్ । వేద । న । అఘ్నిత్యమ్-సు । ఆర్తిమ్ । ఏతి । ఋచ్చతి । యత్ ।
 తే । సోమ । దివి । జ్యోతిః । ఇతి । ఆహ । ఏభ్యః । ఏవ । ఏనమ్ ॥౧౭॥ లోకేభ్యః । సమితి ।
 భరతి । సోమః । వై । రాజా । దిశః । అభీతి । అధ్యాయత్ । సః । దిశః । అసు । ప్రేతి । అవిశత్ ।
 ప్రాక్ । అపాక్ । ఉదక్ । అధరాక్ । ఇతి । ఆహ । దిగ్యుఇతిదిక్-భ్యః । ఏవ । ఏనమ్ । సమితి ।
 భరతి । అథోఇతి । దిశః । ఏవ । అస్మై । అవేతి । రున్తే । అమ్బు । నీతి । స్వర । ఇతి । ఆహ ।
 కాముకాః । ఏనమ్ । స్త్రియః । భవన్తి । యః । ఏవమ్ । వేద । యత్ । తే । సోమ । అదౌభ్యమ్
 నామ । జాగ్యవి । ఇతి ॥౧౮॥ ఆహ । ఏషః । వై । సోమస్య । సోమవీధఇతిసోమ-వీధః ।
 యః । ఏవమ్ । వేద । న । సౌమ్యామ్ । ఆర్తిమ్ । ఏతి । ఋచ్చతి । ఘ్నున్తి । వై । ఏతత్ । సోమమ్
 యత్ । అభిషుద్ధాన్వీత్యభి-సున్వన్తి । అగ్ంశున్ । అపేతి । గృహ్యతి । త్రాయతే । ఏవ ।

ఏనమ్ । ప్రాణానితీప్ర-అనాః । వై । అగ్గింశవః । ప్రశవః । సోమః । అగ్గింశున్ । పునః ।
 అపీతి । స్ఫుజతి । ప్రాణానితీప్ర-అనాన్ । ఏవ । ప్రశుషు । దధాతి । ద్వౌద్వావితిద్వౌ-ద్వౌ ।
 అపీతి । స్ఫుజతి । తస్మాత్ । ద్వౌద్వావితిద్వౌ-ద్వౌ ॥ ప్రాణానితీప్ర-అనాః ॥ ౧౯ ॥

॥ యజ్ఞామిమీతపనంతాగ్నవీతిచతుశ్చత్వారిగ్గంశభు ॥ ౧౯ ॥

ప్రాణానితీప్ర-అనః । వై । ఏషః । యత్ । ఉపాగ్గింశురిత్యుప-అగ్గింశుః । యత్ ।
 ఉపాగ్గింశుగ్రాణత్యుపాగ్గింశు-అగ్రాః ॥ గ్రహః । గృహ్యన్తీ ॥ ప్రాణానితీప్ర-అనమ్ । ఏవ ।
 అను । ప్రేతి । యన్తి । అరుణః । హా । స్ఫు । అహా । ఔపవేశిరిత్యుప-వేశిః । ప్రాతస్సవనమి
 ప్రాతః-సవనే । ఏవ । అహమ్ । యజ్ఞమ్ । సమితి । స్థాపయామి । తేన । తతః । సగ్గంస్థితే
 నేతిసమ్-స్థితేన । చరామి । ఇతి । అప్యై । కృత్యుః । అగ్రే । అభీతి । సునోతి । అప్యైకరేత్యప్యై-
 అక్షరా । గాయత్రీ । గాయత్రమ్ । ప్రాతస్సవనమితిప్రాతః-సవనమ్ । ప్రాతస్సవనమితి
 ప్రాతః-సవనమ్ । ఏవ । తేన । ఆప్నోతి । ఏకాదశ । కృత్యుః । ద్వితీయమ్ । ఏకాదశాక్షరే
 త్యేకాదశ-అక్షరా । త్రిషుమ్ । త్రైషుభమ్ । మాధ్యన్తినమ్ ॥ ౨౦ ॥ సవనమ్ । మాధ్యన్తినమ్ ।
 ఏవ । సవనమ్ । తేన । ఆప్నోతి । ద్వాదశ । కృత్యుః । తృతీయమ్ । ద్వాదశాక్షరేతిద్వాదశ-
 అక్షరా । జగతీ । జాగతమ్ । తృతీయసవనమితితృతీయ-సవనమ్ । తృతీయసవనమితి
 తృతీయ-సవనమ్ । ఏవ । తేన । ఆప్నోతి । ఏతామ్ । హా । వావ । సః । యజ్ఞస్య । సగ్గంస్థితి
 మితిసమ్-స్థితిమ్ । ఉవాచ । అస్మన్దాయ । అస్మన్నమ్ । హి । తత్ । యత్ । యజ్ఞస్య । సగ్గంస్థిత
 స్థేతిసమ్-స్థితస్య । స్మన్తతి । అథోఇతి । ఖలు । ఆహుః । గాయత్రీ । వావ । ప్రాతస్సవన
 ఇతిప్రాతః-సవనే । న । అతివారదత్యుతి-వారదే । ఇతి । అనతివారుకఇత్యనతి-వారుకు ।
 ఏనమ్ ॥ త్రాత్యద్యు । భవతి । యా । ఏవమ్ । వేద । తస్మాత్ । అప్యైవప్యైవిత్యుప్యై-అప్యై ॥ ౨౧ ॥

కృత్యః । అభిషుత్యమిత్యభి-సుత్యమ్ । బ్రహ్మవాదినఇతిబ్రహ్మ-వాదినః । వదన్తి । పవిత్రవస్త
 ఇతిపవిత్ర-వస్తః । అన్యే । గ్రహాః । గృహానే । తిమ్మవిత్రఇతికిమ్-పవిత్రః । ఉపాగ్ంశురి
 త్యుప-అగ్ంశుః । ఇతి । వాక్పవిత్రఇతివాక్-పవిత్రః । ఇతి । బ్రూయాత్ । వాచః । పతయే
 పవస్తి । వాటిన్తి । ఇతి । అహ । వాదా ఏవ । ఏనమ్ । పవయతి । వృష్టః । అగ్ంశుభ్యా
 మిత్యగ్ంశు-భ్యామ్ । ఇతి । అహ । వృష్టః । హి । ఏతౌ । అగ్ంశుఇతి । యా । సోమస్య ।
 గభస్తిహాతఇతిగభస్తి-హాతః । ఇతి । అహ । గభస్తినా । హి । ఏనమ్ । పవయతి । దేవః ।
 దేవానామ్ । పవిత్రమ్ । అసి । ఇతి । అహ । దేవః । హి । ఏష ॥ ౨౨ ॥ సన్న్ । దేవానామ్ ।
 పవిత్రమ్ । యేషామ్ । భాగః । అసి । తేభ్యః । త్వా । ఇతి । అహ । యేషామ్ । హి । ఏష ।
 భాగః । తేభ్యః । ఏనమ్ । గృహ్ణతి । స్వామ్యతః । అసి । ఇతి । అహ । ప్రాణమితిప్ర-అనమ్ ।
 ఏవ । స్వమ్ । అకృత । మధుమతీరితిమధు-మతీః । నః । ఇషః । కృర్తి । ఇతి । అహ । సర్వమ్
 ఏవ । అస్మై । ఇదమ్ । స్వదయతి । విశ్వేభ్యః । త్వా । ఇన్ద్రియేభ్యః । దివ్యేభ్యః । పార్శ్వేభ్యః ।
 ఇతి । అహ । ఉభయేషు । ఏవ । దేవమనుష్యేష్యితిదేవ-మనుష్యేషు । ప్రాణానితిప్ర-అనాన్
 దధాతి । మనః । త్వా ॥ ౨౩ ॥ అప్టు । ఇతి । అహ । మనః । ఏవ । అశ్చుతే । ఉరు । అన్తరిక్షమ్ ।
 అన్వితీ । ఇహి । ఇతి । అహ । అన్తరిక్షదేవత్యఇత్యన్తరిక్ష-దేవత్యః । హి । ప్రాణఇతిప్ర-అనః ।
 స్వాహా । త్వా । సుభవఇతిసు-భవః । సూర్యాయ । ఇతి । అహ । ప్రాణాఇతిప్ర-అనాః । వై ।
 సుభవసఇతిస్వ-భవసః । దేవాః । తేషు । ఏవ । పరోక్షమితిపరః-అక్షమ్ । జుహోతి ।
 దేవేభ్యః । త్వా । మరీచిపేభ్యఇతిమరీచి-పేభ్యః । ఇతి । అహ । ఆదిత్యస్య । వై । రశ్మయః ।
 దేవాః । మరీచిపాఇతిమరీచి-పాః । తేషామ్ । తత్ । భాగధేయమితిభాగ-ధేయమ్ । తాన్ ।
 ఏవ । తేస । ప్రీతాతి । యది । క్రామయేత । వర్షుకః । వర్షస్య ॥ ౨౪ ॥ స్వాత్ । ఇతి । నీచా

హస్తేన । నీతి । మృజ్యాత్ । వృష్టిమ్ । ఏవ । నీతి । యచ్చతి । యది । కామయేత ।
 అవర్షుకః । స్యాత్ । ఇతి । ఉత్తానేనేత్యుత్-తానేన । నీతి । మృజ్యాత్ । వృష్టిమ్ । ఏవ ।
 ఉదితి । యచ్చతి । యది । అభిచరేదిత్యభి-చరేత్ । అముమ్ । జహి । అథ । త్వా । హోప్యామి
 ఇతి । బ్రూయాత్ । అహుతిమిత్యా-హుతిమ్ । ఏవ । ఏనమ్ । ప్రేభున్నితీప్ర-ఈభున్మి ।
 హన్తి । యది । దూరే । స్యాత్ । ఏతి । తమితోః । తిష్ఠేత్ । ప్రాణమితిప్ర-అనమ్ । ఏవ ।
 అస్య । అనుగత్యేత్యను-గత్య । హన్తి । యది । అభిచరేదిత్యభి-చరేత్ । అముష్క ॥౨౫॥
 త్వా । ప్రాణఇతిప్ర-అనే । సాదయామి । ఇతి । సాదయేత్ । అసన్ముః । వై । ప్రాణఇతిప్ర-
 అనః । ప్రాణమితిప్ర-అనమ్ । ఏవ । అస్య । సాదయతి । పద్మిరితిపట్-భిః । అగ్గింశుభిరి
 త్యగ్గింశు-భిః । పవయతి । పట్ । వై । ఋతవః । ఋశుభిరిత్యశు-భిః । ఏవ । ఏనమ్ ।
 పవయతి । త్రిః । పవయతి । త్రయః । ఇమే । లోకాః । ఏభిః । ఏవ । ఏనమ్ । లోకైః ।
 పవయతి । బ్రహ్మవాదినఇతిబ్రహ్మ-వాదినః । వదన్తి । కస్మాత్ సత్యాత్ । త్రయః । ప్రశూనామ్
 హస్తాదానాఇతిహస్త-ఆదానాః । ఇతి । యత్ । త్రిః । ఉపాగ్గింశుమిత్యుప-అగ్గింశుమ్ । హస్తేన
 విగృహ్ణతీతివి-గృహ్ణతి । తస్మాత్ । త్రయః । ప్రశూనామ్ । హస్తాదానాఇతిహస్త-ఆదానాః ।
 పురుషః । హస్తీ । మర్కటః ॥౨౬॥

॥ మాధ్యన్తినమష్టావష్టావేషమనస్తాపర్షన్యోఽముష్యపురుషోద్వేచ ॥౨౭॥

దేవాః । వై । యత్ । యజ్ఞే । అకుర్వత । తత్ । అసురాః । అకుర్వత । తే । దేవాః ।
 ఉపాగ్గింశావిత్యుప-అగ్గింశౌ । యజ్ఞమ్ । సగ్గింస్థాప్యమితిసమ్-స్థాప్యమ్ । అపత్యన్మి । తమ్ ।
 ఉపాగ్గింశావిత్యుప-అగ్గింశౌ । సమితి । అస్థాప్యన్మి । తే । అసురాః । వజ్రమ్ । ఉద్యత్య
 త్యుత్-యత్య । దేవాన్ । అభీతి । ఆయున్త । తే । దేవాః । విభ్యతః । ఇన్ద్రమ్ । ఉపేతి । అధాచన్మి

తాన్ । ఇన్ద్రః । అన్తర్యామేదేత్యన్తః-యామేన । అన్తః । అధత్త । తత్ । అన్తర్యామస్యేత్యన్తః-
 యామస్య । అన్తర్యామత్వమిత్యన్తర్యామ-త్వమ్ । యత్ । అన్తర్యామిత్యన్తః-యామః ।
 గృహ్యతే । బ్రాతృవ్యాన్ । ఏవ । తత్ । యజమానః । అన్తః । ధత్తే । అన్తః । తే ॥ ౨౩ ॥ దృఢాచి ।
 ర్యావాపుథివీఇతిర్యావా-పుథివీ । అన్తః । ఉరు । అన్తరిక్షమ్ । ఇతి । అహ । ఏలిః । ఏవ ।
 లోకైః । యజమానః । బ్రాతృవ్యాన్ । అన్తః । ధత్తే । తే । దేవాః । అమన్తన్త । ఇన్ద్రః । వై । ఇదమ్ ।
 అథూత్ । యత్ । వయమ్ । స్మః । ఇతి । తే । అబ్రువన్త్ । మఘవన్నితిమఘ-వన్త్ । అన్తితి ।
 నః । ఏతి । ధజ । ఇతి । సజోషాఇతిన-జోషాః । దేవైః । అవరైః । పరైః । చ । ఇతి । అబ్రవీత్ ।
 యే । చ । ఏవ । దేవాః । పరే । యే । చ । అవరే । తాన్ । ఉభయాన్ ॥ ౨౪ ॥ అన్వాభజతిత్య
 ను-అభజత్ । సజోషాఇతిన-జోషాః । దేవైః । అవరైః । పరైః । చ । ఇతి । అహ । యే । చ । ఏవ
 దేవాః । పరే । యే । చ । అవరే । తాన్ । ఉభయాన్ । అన్వాభజతిత్యను-అభజతి । అన్తర్యామిత్య
 న్తః-యామే । మఘవన్నితిమఘ-వన్త్ । మారయన్త । ఇతి । అహ । యజ్ఞాత్ । ఏవ । యజ
 మానమ్ । న । అన్తః । ఏతి । ఉపయామగృహీతఇత్యుపయామ-గృహీతః । అసి । ఇతి । అహ
 అపానస్యేత్యప-అనస్య । ధృత్యై । యత్ । ఉభౌ । అపవిత్రౌ । గృహ్యేయాతామ్ । ప్రాణమితిప్ర-
 అనమ్ । అపానఇత్యప-అనః । అను । నీతి । ఋచ్చేత్ । ప్రమాయుకఇతిప్ర-మాయుకః ।
 స్యాత్ । పవిత్రవానితిపవిత్ర-వాన్ । అన్తర్యామిత్యన్తః-యామః । గృహ్యతే ॥ ౨౫ ॥
 ప్రాణాపానయోరితిప్రాణ-అపానయోః । విధృత్యాఇతివి-ధృత్యై । ప్రాణాపానావితిప్రాణ-
 అపానౌ । వై । ఏతౌ । యత్ । ఉపాగ్ంశ్చన్తర్యామావిత్యుపాగ్ంశు-అన్తర్యామా । వ్యానఇతి
 వి-అనః । ఉపాగ్ంశుసవనఇత్యుపాగ్ంశు-సవనః । యమ్ । క్రామయేత । ప్రమాయుకఇతి
 ప్ర-మాయుకః । స్యాత్ । ఇతి । అసగ్ంస్పృష్టావిత్యసమ్-స్పృష్టా । తస్య । సారయేత్ ।

వ్యానేనేతివి- అనేన । ఏవ । అస్య । ప్రాణాప్రాణావితిప్రాణ-అప్రాణా । నీతి । ర్నిసత్తి ।
తాజక్ । ప్రేతి । మీయతే । యమ్ । కామయేత । సర్వమ్ । ఆయుః । ఇయాత్ । ఇతి ।
సగ్గంస్పృష్టావితిసమ్-స్పృష్టి । తస్య । సాదయేత్ । వ్యానేనేతివి-అనేన । ఏవ । అస్య ।
ప్రాణాప్రాణావితిప్రాణ-అప్రాణా । సమితి । తనోతి । సర్వమ్ । ఆయుః । ఏతి ॥౩౦॥

॥ తక్షణయాస్సుహృతేవకుశ్చత్వారిగంకపు ॥౬॥

వాక్ । నై । ఏషా । యత్ । ఇన్ద్రవాయవఇన్ద్రేన్ద్ర-వాయవః । యత్ । ఇన్ద్రవాయవా
గ్రాన్ద్రేన్ద్రవాయవ-అగ్రాః । గ్రహాః । గృహ్యన్తే । వరమ్ । ఏవ । అను । ప్రేతి । యన్తి ।
వాయుమ్ । దేవాః । అబ్రువన్న్ । సోమమ్ । రాతాసమ్ । పానామ । ఇతి । సః । అబ్రవీత్ ।
వరమ్ । వృణే । మదగ్రాన్తిమత్-అగ్రాః । ఏవ । వః । గ్రహాః । గృహ్యన్తే । ఇతి । తస్మాత్ ।
ఇన్ద్రవాయవాగ్రాన్ద్రేన్ద్రవాయవ-అగ్రాః । గ్రహాః । గృహ్యన్తే । తమ్ । అఘ్నన్తి । సః । అపూయత్ ।
తమ్ । దేవాః । న । ఉపేతి । అర్చన్తువన్న్ । తే । వాయుమ్ । అబ్రువన్న్ । ఇమమ్ । వః ।
స్వదయ ॥౩౧॥ ఇతి । సః । అబ్రవీత్ । వరమ్ । వృణే । మద్దేవత్యానీతిమత్-దేవత్యాని ।
ఏవ । వః । పాత్రాణి । ఉచ్ఛాన్తే । ఇతి । తస్మాత్ । నానాదేవత్యానీతినానా-దేవత్యాని । సన్తి
వాయువ్యాని । ఉచ్ఛన్తే । తమ్ । ఏభ్యః । వాయుః । ఏవ । అస్వదయత్ । తస్మాత్ । యత్ ।
పూయతి । తత్ । ప్రవారణిప్ర-వారే । వీతి । సజన్తి । వాయుః । హి । తస్య । పవయితా ।
స్వదయితా । తస్య । విగ్రహాణమితివి-గ్రహాణమ్ । న । అవిస్మన్న్ । సా । అదితిః । అబ్రవీత్ ।
వరమ్ । వృణే । అథ । మయా । వీతి । గృహ్నిర్వమ్ । మద్దేవత్యాన్తిమత్-దేవత్యాః । ఏవ ।
వః । సోమః ॥౩౨॥ సన్వాః । అసన్న్ । ఇతి । ఉపయామగృహీతఇత్యుపయామ-గృహీతుః ।
అసి । ఇతి । ఆహ । అదితిదేవత్యాన్తిమత్-దేవత్యాః । తేన । యాసి । హి । దారుమయాశీతి

దారు-మయాని | సాత్రాడి | అస్యై | తానీ | యోనేః | సమ్యుత్తానీతిసమ్-భూతాని | యాసి
 మ్పున్మయానీతిమ్మత్-మయాని | సాక్షాదితీస-అక్షాత్ | తానీ | అస్యై | తస్మాత్ | ఏవమ్ | అహా
 వాక్ | వై | పరాచీ | అవ్యాకృతేత్యవి-అకృతా | అవదత్ | తే | దేవాః | ఇన్ద్రమ్ | అబ్రువన్ |
 ఇమామ్ | సః | వాచమ్ | వ్యాకుర్వీతివి-అకురు | ఇతి | సః | అబ్రవీత్ | పరమ్ | వృణై |
 మహ్యమ్ | చ | ఏవ | ఏషః | వాయవీ | చ | సహ | గృహ్వాతై | ఇతి | తస్మాత్ | బ్రహ్మవాయవ
 ఇన్ద్రేన్ద్ర-వాయవః | సహ | గృహ్వాతై | తామ్ | ఇన్ద్రః | మధ్యతః | అవక్రమ్యేత్యవ-క్రమ్య |
 వ్యాకరోదితివి-అకరోత్ | తస్మాత్ | ఇయమ్ | వ్యాకృతేతివి-అకృతా | వాక్ | ఉద్యతై |
 తస్మాత్ | సకృత్ | ఇన్ద్రాయ | మధ్యతః | గృహ్వాతై | దిన్ద్ర | వాయవీ | ద్వా | హి | సః | పశౌ |
 అవృణీత || ౩౩ || స్వదయసోమాస్సహోఽప్యవిగోశతిశ్చ || ౩౪ ||

మిత్రమ్ | దేవాః | అబ్రువన్ | సోమమ్ | రాజానమ్ | హనామ | ఇతి | సః |
 అబ్రవీత్ | న | అహమ్ | సర్వస్య | వై | అహమ్ | మిత్రమ్ | అన్యై | ఇతి | తమ్ | అబ్రువన్ |
 హనామ | ఏవ | ఇతి | సః | అబ్రవీత్ | పరమ్ | వృణై | పయసా | ఏవ | మే | సోమమ్ |
 శ్రీణన్ | ఇతి | తస్మాత్ | మైత్రావరుణమితిమైత్రా-వరుణమ్ | పయసా | శ్రీణన్ | తస్మాత్ |
 ప్రశవః | అపేతి | అక్రామన్ | మిత్రః | సన్ | క్రూరమ్ | అక్రః | ఇతి | క్రూరమ్ | ఇవ | ఖలు |
 వై | ఏషః || ౩౪ || కరోతి | యః | సోమేన | యజతే | తస్మాత్ | ప్రశవః | అపేతి | క్రామన్ |
 యత్ | మైత్రావరుణమితిమైత్రా-వరుణమ్ | పయసా | శ్రీణాతి | ప్రశుభిరితిప్రశు-భిః |
 ఏవ | తత్ | మిత్రమ్ | సమర్థయతీతిసమ్-అర్థయతి | ప్రశుభిరితిప్రశు-భిః | యజమానమ్
 పురా | ఖలు | వాప | ఏవమ్ | మిత్రః | అవేత్ | అపేతి | మత్ | క్రూరమ్ | చక్రమ్ |
 ప్రశవః | క్రమిష్యన్ | ఇతి | తస్మాత్ | ఏవమ్ | అవృణీత | వరుణమ్ | దేవాః | అబ్రువన్ |

త్వయా । అగ్నిశకువేత్యగ్నిశ-కువా । సోమమ్ । రాజానమ్ । వానామ్ । ఇతి । సః ।
 అబ్రవీత్ । వరమ్ । వృత్తి । మవ్యామ్ । ౧౨౩౧॥ ఏవ । ఏష । మిత్రాయ । ౧౨౩౨॥ సహ ।
 గృహ్యతే । ఇతి । తస్మాత్ । మైత్రావరుణఇతిమైత్రా-వరుణః । సహ । గృహ్యతే । తస్మాత్ ।
 రాజ్ఞే । రాజానమ్ । అగ్నిశకువేత్యగ్నిశ-కువా । ఘృన్తి । వైశ్వేన । వైశ్వమ్ । క్షూద్రేద ।
 క్షూద్రమ్ । న । వై । ఇదమ్ । దివా । న । నక్తమ్ । అసీత్ । అవ్యావృత్తమిత్కృ-అవృత్తమ్ । తే
 దేవా । మిత్రావరుణావితిమిత్రా-వరుణౌ । అబ్రువన్ । ఇదమ్ । సః । వీతి । వాసయంతమ్ ।
 ఇతి । తౌ । అబ్రూతామ్ । వరమ్ । వృణావస్తా । ఏకః । ఏవ । అవత్ । పూర్వ । గ్రహా ।
 గృహ్యతే । ఇతి । తస్మాత్ । బ్రహ్మవాయవశ్చైవ-వాయవః । పూర్వ । మైత్రావరుణాదితి
 మైత్రా-వరుణాత్ । గృహ్యతే । ప్రాణాపానావితిప్రాణ-అపానౌ । హి । ఏతౌ । యత్ ।
 ఉపాగ్నిశ్చస్త్ర్యామావిత్కృపాగ్నిశ్చ-అస్త్ర్యామా । మిత్రః । అహః । అజనయత్ । పరుణః ।
 రాత్రీమ్ । తతః । వై । ఇదమ్ । వీతి । ఔచ్యత్ । యత్ । మైత్రావరుణఇతిమైత్రా-వరుణః ।
 గృహ్యతే । వ్యష్ట్యాఇతివి-ఉష్ట్యై ॥౧౩౬॥ ఏషచైవ్రవాయవోద్వావిగ్నిశ్చ ॥౧౩౭॥

యజ్ఞస్య । శిరః । అచ్యుర్యత । తే । దేవాః । అశ్వినౌ । అబ్రువన్ । భిషజౌ । వై । స్తః ।
 ఇదమ్ । యజ్ఞస్య । శిరః । ప్రతీతి । ధర్తమ్ । ఇతి । తౌ । అబ్రూతామ్ । వరమ్ । వృణావస్తా ।
 గ్రహా । ఏవ । నౌ । అత్ర । అవీతి । గృహ్యతామ్ । ఇతి । తాభ్యామ్ । ఏతమ్ । అశ్వినమ్ । అగృహ్యన్
 తతః । వై । తౌ । యజ్ఞస్య । శిరః ॥ప్రతీతి । అధర్తామ్ । యత్ । అశ్వినః । గృహ్యతే । యజ్ఞస్య ।
 నిమ్మత్కాఇతినిః-కృత్యై । తౌ । దేవాః । అబ్రువన్ । అహాతౌ । వై । ఇమౌ । మనుష్యచరావితి
 మనుష్య-చరా ॥౧౩౮॥ భిషజౌ । ఇతి । తస్మాత్ । బ్రాహ్మణేన । భేషజమ్ । న । కార్యమ్ ।
 అహాతః । హి । ఏష । అమేధ్య । యః । భిషక్ । తౌ । బహిష్ఠవమానేనేతివిహి-వవ

మానేస | పవయిత్వా | తాభ్యామ్ | ఏతమ్ | అత్సినమ్ | అగ్రహ్యమ్ | తస్మాత్ | బహిష్కరణా
 ఇతి బహిః-పవమానే | స్తుతే | అత్సినః | గృహ్యతే | తస్మాత్ | ఏతమ్ | ఏదుషా | బహిష్కరణ
 మాన ఇతి బహిః-పవమానః | ఉపసర్వ ఇత్యుప-సర్వ | పచితమ్ | వై | బహిష్కరణానంత
 రిహిః-పవమానః | అత్థానమ్ | ఏవ | పవయతే | తయా | త్రా | భిషజ్జమ్ | ఏ |
 నీతి | అదధుః | అగ్నా | తృతీయమ్ | అపిత్వమ్-సు | తృతీయమ్ | బ్రాహ్మణీ |
 తృతీయమ్ | తస్మాత్ | ఉదపాత్రమిత్యుర-పాత్రమ్ || ౨౨ || ఉపనిషాయేత్కృప-నిషాయ |
 బ్రాహ్మణమ్ | దక్షిణతః | నిషాద్యేతిని-సాద్య | భేషజమ్ | కుర్వాత్ | యావత్ | ఏవ |
 భేషజమ్ | తేన | కరోతి | సమర్చుకమితీనమ్-అర్చకమ్ | అస్య | కృతమ్ | భవతి |
 బ్రహ్మవాదిన ఇతి బ్రహ్మ-వాదినః | వదన్తి | తస్మాత్ | సత్కాత్ | ఏకపాత్రావత్యేక-పాత్రాః |
 ద్విదేవత్యా ఇతి ద్వి-దేవత్యాః | గృహ్యన్తే | ద్విపాత్రావతి ద్వి-పాత్రాః | హూయన్తే | ఇతి | యత్ |
 ఏకపాత్రావత్యేక-పాత్రాః | గృహ్యన్తే | తస్మాత్ | ఏకః | అస్తరకః | ప్రాణావతి ప్ర-అనః | ద్విపాత్రా
 ఇతి ద్వి-పాత్రాః | హూయన్తే | తస్మాత్ | ద్వైర్ద్యావితీర్ద్యా-ద్వై | బహిష్కాత్ | ప్రాణావతి ప్ర-
 అనః | ప్రాణావతి ప్ర-అనః | వై | ఏతే | యత్ | ద్విదేవత్యా ఇతి ద్వి-దేవత్యాః | ప్రశమః |
 ఇదా | యత్ | ఇదామ్ | హూర్వామ్ | ద్విదేవత్యేభ్య ఇతి ద్వి-దేవత్యేభ్యః | ఉపహూయేతేత్కృప-
 హూయేత || ౨౩ || పశుభిరితి పశు-భిః | ప్రాణానితి ప్ర-అనాన్ | అన్యః | దధీత | ప్రహూయక
 ఇతి ప్ర-హూయకః | స్యాత్ | ద్విదేవత్యానితి ద్వి-దేవత్యాన్ | భక్తయిత్వా ఇదామ్ | ఉపేతి
 హూయతే | ప్రాణానితి ప్ర-అనాన్ | ఏవ | అత్సన్ | రిత్వా | వశూన్ | ఉపేతి | హూయతే
 వాత్ | వై | బ్రహ్మవాయవ అత్సేన్ద్ర-వాయవః | చక్షుః | మైత్రావరుణ ఇతి మైత్రా-వరుణాః |
 శ్రోత్రమ్ | అత్సినః | పురస్తాత్ | బ్రహ్మవాయవ మిత్సేన్ద్ర-వాయవమ్ | భర్తయతి | తస్మాత్ |

పురస్కాత్ | వాచా | వదతి | పురస్కాత్ | మైత్రావరుణమితిమైత్రా-వరుణమ్ తస్మాత్ |
 పురస్కాత్ | చక్షుషా | పశ్యతి | సర్వతః | పరిహారమితిపరి-హారమ్ | అశ్విసమ్ | తస్మాత్ |
 సర్వతః | క్రోత్రేణ | శృణోతి | ప్రాణాఽతిప్ర-అనా | వై | ఏతే | యత్ | ద్విదేవత్యాఽతిద్వి-
 దేవత్యా || ౪౦ || అరిక్తాని | పాత్రాణి | సారయతి | తస్మాత్ | అరిక్తా అస్తరతః | ప్రాణాఽతి
 ప్ర-అనాః | యతః | ఖలు | వై | యజ్ఞస్య | వితతస్యేతివి-తతస్య | న | క్రియతే | తత్ |
 అన్వీతి | యజ్ఞమ్ | రక్షాగంసి | అనేతి | చరన్తి | యత్ | అరిక్తాని | పాత్రాణి | సారయతి |
 క్రియమాణమ్ | ఏవ | తత్ | యజ్ఞస్య | శయే | రక్షసామ్ | అనన్యపదారాయేశ్వసు-
 అవచారాయ | దక్షిణస్య | హవిర్హవస్యేతిహవి-రాసస్య | ఉత్తరస్యామిత్యత్-తరస్యామ్ |
 వర్తన్యామ్ | సారయతి | వాచి | ఏవ | వాచమ్ | దధాతి | ఏతి | కృతీయసప్తనాదితికృతీయ-
 సప్తనాత్ | పరీతి | శేరే | యజ్ఞస్య | సప్తత్యాఽతిసమ్-తత్యై || ౪౧ ||

|| మనుష్యచరాపుదపాత్రముపవ్వాయేతద్విదేవత్యాష్టత్సారిగంశచ || ౪౦ ||

బృహస్పతిః | దేవానామ్ | పురోహితఽతిపురః-హితః | ఆసీత్ | శణ్డామర్కావితి
 శణ్డా-మర్కౌ | అసురాణామ్ | బ్రహ్మాణ్డస్తఽతిబ్రహ్మాణ్డే-వన్తః | దేవాః | ఆసన్ | బ్రహ్మాణ్డస్త
 ఽతిబ్రహ్మాణ్డే-వన్తః | అసురాః | తే | అన్యః | అన్యమ్ | న | అశక్నువన్ | అభిభవిశుమిక్య
 భి-భవిశుమ్ | తే | దేవాః | శణ్డామర్కావితిశణ్డా-మర్కౌ | ఉపేతి | అమన్త్రయన్త | తౌ |
 అబ్రూతామ్ | పరమ్ | వృణావహై | గ్రహా | ఏవ | నౌ | అత్ర | అపీతి | గృహ్యేతామ్ | ఇతి |
 తాభ్యామ్ | ఏతౌ | శుక్రామన్వినావితిశుక్రా-మన్వినౌ | అగృహ్యన్ | తతః | దేవాః | అభవన్ |
 పరేతి | అసురాః | యస్య | ఏవమ్ | విదుషః | శుక్రామన్వినావితిశుక్రా-మన్వినౌ | గృహ్యేతే
 ఇతి | భవతి | ఆత్మనా | పరేతి || ౪౨ || అన్యః | త్రాశ్చష్టా | భవతి | తౌ | దేవాః | అపమన్యే

త్వప-నుద్య | అత్మనే | ఇన్ద్రాయ | అజహవుః | అపసుత్తావిత్వప-మత్తై | శక్తామర్తా
 విత్తిశడ్ధా-మర్కౌ | సహ | అమునా | ఇతి | బ్రాయాత్ | యమ్ | ద్విష్టాత్ | యమ్ |
 ఏవ | దేష్ట | తేన | ఏనౌ | సహ | అపేతి | నుదతే | నా | ప్రథమః | సజ్జుత్తిరితిసమ్-కృతిః |
 విశ్వకర్మేతివిశ్వ-కర్మా | ఇతి | ఏవ | ఏనౌ | అత్మనే | ఇన్ద్రాయ | అజహవుః | ఇష్టే | హి |
 ఏతాని | రూపాణి | కరిక్రత్ | అవరత్ | అసౌ | వై | అదిత్య | శుక్రః | చస్త్రమోః | మన్యే |
 అపిగృహ్యేత్యపి-గృహ్య | ప్రాజ్ఞౌ | నిరితి || ౧౩ || క్రామతః | తస్మాత్ | ప్రాజ్ఞౌ | యస్తే |
 న | పశ్యన్తి | ప్రత్యజ్ఞౌ | అవృత్యేత్యా-వృత్య | జహృతః | తస్మాత్ | ప్రత్యజ్ఞౌ | యస్తే |
 పశ్యన్తి | చక్షుషీతి | వై | ఏతేతి | యజ్జస్య | యత్ | శుక్రామన్వినావితిశుక్రా-మన్వినౌ |
 నాసీకా | ఉత్తరవేదిరిత్యుత్తర-వేదిః | అభితః | పరిక్రమ్యేతిపరి-క్రమ్య | జహృతః | తస్మాత్
 అభితః | నాసీకామ్ | చక్షుషీతి | తస్మాత్ | నాసీకయా | చక్షుషీతి | విద్యుతేతివి-ద్యుతే
 సర్వతః | పరీతి | క్రామతః | రక్షసామ్ | అపహత్యాఇత్వప-హత్యై | దేవాః | వై | యాః |
 ప్రాచీః | ఆహుతీరిత్యా-హుతిః | అజహవుః | యే | పురస్తాత్ | అసురాః | ఆసన్నే | తాన్ |
 తాభిః | ప్రేతి || ౧౪ || అనుదన్త | యాః | ప్రతీచీః | యే | పశ్యాత్ | అసురాః | ఆసన్నే | తాన్ |
 తాభిః | అపేతి | అనుదన్త | ప్రాచీః | అన్యాః | ఆహుతయైత్యా-హుతయః | వూయన్తే |
 ప్రత్యజ్ఞౌ | శుక్రామన్వినావితిశుక్రా-మన్వినౌ | పశ్యాత్ | చ | ఏవ | పురస్తాత్ | చ |
 యజమానః | బ్రాతృవ్యాన్ | ప్రేతి | నుదతే | తస్మాత్ | వరాచీః | ప్రజాఇతిప్ర-జాః | ప్రేతి
 వీయన్తే | ప్రతీచీః | జాయన్తే | శుక్రామన్వినావితిశుక్రా-మన్వినౌ | వై | అన్వితీ | ప్రజాఇతిప్ర-
 జాః | ప్రేతి | జాయన్తే | అత్రీః | చ | అద్యాః | చ | నువీరాఇతిసు-వీరాః | ప్రజాఇతిప్ర-జాః |
 ప్రజనయన్తితిప్ర-జనయన్తి | పరీతి | ఇహి | శుక్రః | శుక్రకోచిషేతిశుక్ర-కోచిషా || ౧౫ ||

సుప్రజాఇతిసు-ప్రజాః । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । ప్రజనయన్నితిప్ర-జనయన్న్ । పరితి । ఇహి ।
 మన్తి । మన్తికోచిషీతిమన్తి-కోచిషా । ఇతి । అహా । ఏతాః । వై । సువీరాఇతిసు-వీరాః ।
 యాః । అత్రీః । ఏతాః । సుప్రజాఇతిసు-ప్రజాః । యాః । అద్యాః । యాః । ఏవమ్ । వేద । అత్రీ ।
 అస్య । ప్రజేతిప్ర-జా । జాయతే । న । అద్యాః । ప్రజాపతేరితిప్రజా-పతేః । అక్షీ । అశ్వుయత్ ।
 తత్ । పరితి । అపతత్ । తత్ । వికబ్జతమితివి-కబ్జతమ్ । ప్రేతి । అవిశత్ । తత్ । వికబ్జత
 ఇతివి-కబ్జతే । న । అరమత । తత్ । యవమ్ । ప్రేతి । అవిశత్ । తత్ । యవే । అరమత
 తత్ । యవస్య ॥౪౬॥ యవత్వమితియవ-త్వమ్ । యత్ । వైకబ్జతమ్ । మన్తిప్రాత్రమితి
 మన్తి-ప్రాత్రమ్ । భవతి । సక్తుభిరితిసక్తు-భిః । శ్రీదాతి । ప్రజాపతేరితిప్రజా-పతేః । ఏవ
 తత్ । చక్షుః । సమితి । భరతి । బ్రహ్మవాదినఇతిబ్రహ్మ-వాదినః । వదన్తి । కస్మాత్ ।
 సత్యాత్ । మన్తిప్రాత్రమితిమన్తి-ప్రాత్రమ్ । సదః । న । అశ్వుతే । ఇతి । అర్తప్రాత్రమిత్కార్త-
 ప్రాత్రమ్ । హి । ఇతి । బ్రాయాత్ । యత్ । అశ్వువీత । అన్యః । అధ్వర్యుః । స్యాత్ । ఆర్తిమ్ ।
 ఏతి । ఋచ్చేత్ । తస్మాత్ । న । అశ్వుతే ॥౪౭॥

॥ అత్మనాపరానిష్ఠుశుక్రకోచిషాయవస్యసప్రతిగ్ంశచ్చ ॥౧౦॥

దేవాః । వై । యత్ । యజ్ఞే । అకుర్వత । తత్ । అసురాః । అకుర్వత । తే । దేవాః ।
 ఆగ్రయణాగ్రానిత్యాగ్రయణ-అగ్రాన్ । గ్రహాన్ । అపశ్యన్న్ । తాన్ । అగ్నవ్జాత । తతః ।
 వై । తే । అగ్రిమ్ । పరితి । ఆయన్న్ । యస్య । ఏవమ్ । విదుషః । ఆగ్రయణాగ్రాఇత్యాగ్రయణ-
 అగ్రాః । గ్రహాః । గృహ్వాన్తే । అగ్రిమ్ । ఏవ । సమానానామ్ । పరితి । ఏతి । రుగ్ధవత్యేతిరుగ్ధ-
 వత్యా । ఋదా । భ్రాతృవ్యవతఇతిభ్రాతృవ్య-వతః । గృహ్వాయాత్ । భ్రాతృవ్యస్య । ఏవ । రుక్వా
 అగ్రిమ్ । సమానానామ్ । పరితి । ఏతి । యే । దేవాః । దివి । ఏకాదశ । స్థ । ఇతి । అహా ॥౪౮॥

ఏతావతీః | వై | దేవతాః | తాభ్యః | ఏవ | ఏనమ్ | సర్వాభ్యః | గృహ్లాతి | ఏషుః | తే | యోసిః |
 విశ్వేభ్యః | త్వా | దేవేభ్యః | ఇతి | అపా | వైశ్చదేవఇతివైశ్చ-దేవః | హి | ఏషు | దేవతయా
 వాక్ | వై | దేవేభ్యః | అపేతి | అక్రామత్ | యజ్ఞాయ | అతిష్ఠమానా | తే | దేవాః | వారి |
 అపక్రాన్తాయామిత్యప-క్రాన్తాయామ్ | తూష్ఠీమ్ | గ్రహానే | అగృహ్లాత్ | సా | అమన్యత్ |
 వాక్ | అన్యః | యన్తి | వై | మా | ఇతి | సా | అగ్రయణమ్ | ప్రతి | ఏతి | అగర్భత్ | తత్ |
 అగ్రయణస్య | అగ్రయణత్వమిత్యాగ్రయణ-త్వమ్ || ౪౯ || తస్మాత్ | అగ్రయణే | వాక్ |
 వీతి | సృజ్యతే | యత్ | తూష్ఠీమ్ | హార్యే | గ్రహా | గృహ్లాన్తే | యథా | ధారీ | ఇయతి | మే |
 అః | ఇయతి | న | అపేతి | రాధ్యామి | ఇతి | ఉపావసృజతీత్యుప-అవసృజతి | ఏవమ్ |
 ఏవ | తత్ | అధ్వర్యుః | అగ్రయణమ్ | గృహీత్వా | యజ్ఞమ్ | అరభ్యేత్యా-రభ్య | వాచేమ్ |
 వీతి | సృజతే | త్రిః | హిమ్ | కరోతి | ఉద్ధాత్యనిత్యుత్-గాత్యాన్ | ఏవ | తత్ | వృద్ధీతే | ప్రజా
 పతిరితిప్రజా-పతిః | వై | ఏషః | యత్ | అగ్రయణః | యత్ | అగ్రయణమ్ | గృహీత్వా | హిజ్య
 రోతీతిహిమ్-కరోతి | ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః | ఏవ || ౫౦ || తత్ | ప్రజాఇతిప్ర-జాః |
 అభీతి | జిఘ్రతి | తస్మాత్ | వధుమ్ | జాతమ్ | గౌః | అభీతి | జిఘ్రతి | అత్కా | వై | ఏషః |
 యజ్ఞస్య | యత్ | అగ్రయణః | సవనేసవనఇతిసవనే-సవనే | అభీతి | గృహ్లాతి | అత్యన్న |
 ఏవ | యజ్ఞమ్ | సమితి | తనోతి | ఉపరిష్ఠాత్ | ఏతి | నయతి | రేతః | ఏవ | తత్ | ద్రధాతి |
 అధస్తాత్ | ఉపేతి | గృహ్లాతి | ప్రేతి | జనయతి | ఏవ | తత్ | బ్రహ్మవారిసఇతిబ్రహ్మ-
 వారిసః | వదన్తి | తస్మాత్ | సత్కాత్ | గాయత్రీ | కనీష్ఠా | ఛస్యసామ్ | సతి | సర్వాణి | సవనాని
 పహతి | ఇతి | ఏషః | వై | గాయత్రీయై | వధుః | యత్ | అగ్రయణః | తమ్ | ఏవ | తత్
 అభినీవర్తమిత్యభి-నివర్తమ్ | సర్వాణి | సవనాని | ప్రహతి | తస్మాత్ | వధుమ్ | అపాశ్శీతమి

శ్వాస-అకృతమ్ । గౌః । అభి । నీతి । వర్తత ॥౧౦॥

॥ అహోగ్రయణత్యమ్ముజాపతిరేవేతివిగంశతిశ్చ ॥౧౧॥

యజ్ఞేనతాఉపయద్భిర్దేవానైయజ్ఞమాగ్నిద్రోణిహ్వాదిసస్వత్వేదేవస్యగ్రాహణ
 మ్రాణఉపాగ్ంశ్యగ్రాదేవావాఉపాగ్ంశోవాగ్నిమిత్రంయజ్ఞస్వభృహస్పతిర్దేవాసోందేవావా
 ఆగ్రయణాగ్రానేకాదశ ॥౧౧॥

॥ యజ్ఞేనలోకేపతుమాన్యై ధృవసంమాధ్యన్విసంవాగ్వాఅరిక్తానితత్రుజాపితపజ్జాశత్ ॥౧౨॥

॥ యజ్ఞేనగౌరభినివర్తత ॥

॥ హరిఃఓమ్ ॥

॥ తభుత్ ॥

॥ శ్రీకృష్ణార్జుణమస్తు ॥

॥ షష్ఠాశ్వాసేచతుర్థప్రశ్నస్సమాప్తః ॥